

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítattak.

Nyilttár pottóra 50 fillér.

MURAKÖZ

Felolós szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

Erőlködés.

Furcsa harcmódot folytat újabban Lajtmann György katori adminisztrátor úr. Ör van folyamatban minden irányban az ő és társainak szerepléséből leszűrődött cikkekben kifolyólag, melyek régebben és újabban a Muraközben megjelentek, mégis cikkek állandóan a Zalai Közlönyben, a Nae Novinében s tudja Isten még hol egyebütt, amelyek során hol a Muraközön üt egyet, hol Hajdu Lajos katori főjegyzőt rágalmozza meg az ellene megirt cikkek miatt.

Azért találjuk furcsának ezt a harcmódot, mert ha az újság hasábjain akar magának elégtelést szerezni, vagy a kérdést megvilágítani, a maga igazát megvitatni, akkor miért fordul a bírósághoz? Nekünk nincs kedvünk vele szemben kétféle hadakozni. Hanem gyűjtjük erőinket s bizonyítékainkat, hogy az esküdtbíróság előtt állításainkat beigazoljuk. Ép ezért oldaltámadásaira a magunk részéről nem reagálunk.

Nem követjük tehát Lajtmann György úr példáját. Elsősorban azért nem, mert nyilait minket nem találnak. Hiszen neki is tudnia kellene, hogy a kérdéses közleményeket nem mi magunk írjuk; azokat szavahihető egyének küldték be hozzánk közlés végett, akik sorakért illetékes helyen bizonyára szavatolni is fognak.

Ezért tehát hába provokál, sérelgetései minket nem érinthetnek.

S ha mégis reflektálunk kirohanásaira, tesszük ezt azért, mert legutóbbi cikkében a pécsi esküdtbíróság tárgyalását úgy állította be, hogy azért tűzött ki a bíróság új tárgyalást, mert mi sajnálatunkat akartuk kifejezni a történet fölött, ő azonban ezzel nem érte be.

Ez nem igaz! Nekünk magunktól eszünk ágában sem volt sajnálkozni, minket erre a bíróság részéről csak felszólítottak. De miután Lajtmann úr azt is akarta, hogy mi a sajnálkozással kapcsolatosan tévedésünket is ismerjük be, hogy t. i. a kérdéses cikk téves információk alapján látott napvilágot, hallani sem akartunk a kibékülésről. Mert állításainkat bizonyítani tudjuk s mert ezzel a beismeréssel a magyar ügyet alaposan kompromittáltuk volna Muraközben. Ezzel lovat adtunk volna Lajtmann György úr alá, melynek hátán azután igazan felboríthatott volna mindent a félszigeten.

Ne tessék tehát oly nagy garral utalni a pécsi esküdtbírósági tárgyalásra. Semmi tekintetben nincs joga annak alapján tókétkovácsolnia a maga részére. Majd a februári végtárgyaláson el fog dőlni, kinek a részén van az igazság. Hagyjuk ennek az elbírálását a pécsi esküdtbíróságra!

De addig is a magunk részéről kikérjük, hogy Lajtmann úr a maga muraközi működését a miénkkel párhuzamba hozza. Az

ellen pedig a leghevesebben tiltakozunk, hogy a mi működésünket, hazafiassági szempontból, a magáéval csak egy pillanatra is hasonlítsa össze.

Mi a Muraköz irodalmi nyelven azért szerkesztjük és nem göcseji nyelven, ahogy ő mondja, mert magyar földön semmiféle újságot tájnyelven írni nem szoktak. Másrésztől akkor, amikor az iskolában az irodalmi nyelvet használjuk a göcseji helyett, csak oly kötelességet teljesítünk, mellyel dicsekedni nem illik.

Mi az irodalmi nyelv tanításával a nép művelésére hazafias szempontból törekszünk. Hogy ezzel a népet a magyar irodalom klincseivel megismeressük; hogy ezzel értelmesebbé, nemesebbé tegyük, melynek következtében nemcsak a nép anyagi boldogulását, de indirekte a Haza anyagi felvirágoztatását is mozdítjuk elő.

Honnan merit tehát jogot Lajtmann úr ahhoz, hogy az ő illirizáló törekvéseit a mi hazafias törekvéseinkkel hasonlítsa össze! Ő amikor a horvát irodalmi nyelvet kultiválja, nem a magyar államesszme erősítésére, hanem annak gyengítésére törekszik. Akkor, amikor a muraközi néppel az irodalmi horvát nyelvet elsajátíttatja, kaput nyit ezzel az illirizmusnak. Mivel a népet, de ezzel megérthetjük a drávanál irodalmi termékekben hirdett eszméket, igéket, amivel a magyar ügynek hazafias szolgálatot nem tesz.

Amely percben nyelvi különbség nem lesz Muraköz és a drávanál horvát nép közt, abban a percben összeomlik a válaszfal, mely a mi népünket érület tekintetében a drávanálialaktól eddig elválasztotta. Abban a pillanatban Muraköz területén is felszínre kerül a nemzeti kérdések, amitől pedig Lajtmannék erőlködése dacára ez a föld eddig teljesen mentes volt.

Ezért kifogásoljuk Lajtmann úr abbeli törekvését, hogy iskolába és templomba az irodalmi horvát nyelvet behurcolni akarja, mert ezzel a magyar hazafias ügyet semmiképp sem szolgálhatja.

Azzal sem, hogy gyermekeket küld Horvátországba ingyenes nevelésre és oktatásra. Hiába hivatkozik ezzel kapcsolatosan arra, hogy magyar iskolákba is küldött egyet-kettőt. Ezzel nem szépítheti eljárását. Mert az utóbbiak is bizonyára otyanak, akik utóljára is, mint kispapok, a szeminariumba kerülnek vissza — Zágrába.

Egy célt szolgál ez is, t. i. hogy egygárdát neveljen, melynek fanatikus tagjai, öhozza hasonlóan, egykor Muraközben telepedve, itt mint ügyvédek, orvosok s egyéb független emberek a horvát eszmék propagálói legyenek, a magyar államesszme rovására, a Cyril-Method egyesület intenciói szerint.

Ez a két dolog az Lajtmann úr, mi minket feljogosít arra, hogy az Ön műkö-

dését Muraköz területén magyar hazafiassági szempontból kitogásoljuk.

Es kifogásolni fogjuk a jövőben is, ha helyesebb belátással eddigi irányától el nem tér.

Soha sem érthetünk egyet ebben a tekintetben, mert minket egy egész világ választ el felfogás tekintetében egymástól.

Munkánk tehát közös nem lehet s így törekvéseit sem igazolhatja a mi törekvéseinkkel.

Nem ugyanegy bálványt imádunk!

Műtörténelmi tartózkodások Muraközben.

Irta: dr. Szabó Zsigmond.

Muraközben nagyon kevés a műemlék. Régi városi település nálunk nincsen, a csáktornyai vár különösebb becsű műemléket nem képez. A plébánia templomok nagyobb része Mária Theresia korabeli és a legtöbbje minden művészi dísz nélkül való egyszerű épület.

Valószínű, hogy úgy a római, mint a népvándorlási korból találahatók volna emlékek, de ehhez rendszeres kutatás volna szükséges. A legiók útja keresztül haladt Muraközön, egyes már is meglevő és jól megmaradt részei ma is ismerjük. Tudjuk, hogy Poetovium (Pellau) legionáris székhely volt és onnan indult ki a legiók útja a Dunántúl felé. Az ezer lépést jelző római mérföld mutató kövekből akárhányat találhat és az út mellett kis castrumok dombjai is eléggé ismertek. Perlat községből Csáktornyára vivő út baloldalán lévő mezőséget mai napon is — Varascsinának hívja a nép. Ezen a helyen római katonai őrtelep lehetett, mert igen sok római téglát találnak ott.

Nem hiszem azonban, hogy a római település korából műtörténelmi bíró emlékek kerülhetnének elő Muraközben. Római művészeti kultúra nálunk nem lehetett. A katonai őrhelyek egyszerűen művészi dísz nélküli voltak berendezve és még csak állandó települési hely jellegével sem bírtak. A Pellauban és Varasd-Toplicán megmaradt római emlékek amúgy is a dekadens római művészet emlékei a Kr. u. II. és III. századból. A fehér márványt messziről kellett szállítani és bizony nagy munkába kerülhetett a Thermac Najarum-ot (Varasd Toplica) a rómaiak által annyira kedvelt kőművelés tenni. Az éghajlat is zord volt a Közép-európaiországból ide került Mars fiaknak. Bizonyára száműzetés számba ment, ha valakit Poetoviumba vagy Strigonumba helyeztek. A varasd-toplicai római emléktáblák egyikén keservesen panaszkodik az a római decurio, aki köszvényét gyógyíttatni Poetoviumból a Najadok Thermájához jött. Rosszak az utak és hidegen fúj a Borcas! Bizony jobb volt otthon Herculianumban az olajfák és fekete-

föld pincék között a sötétkek tyrrheni tenger partján!

Igyekezett is minél előbb hazajutni valamennyi és ha már Rómába vissza nem kerülhetett, legalább az Adria mellé igyekezett, a szép Aquilejába, honnan már csak öt napi gályaut Ravennáig. Ezért van az, hogy mifelénk nem igen találunk római sarcophagot. Már beljebb Pannoniában vagy még inkább az Adria partján le egészen Cattaróig százával ásták ki a díszes kőkoporsókat. Azokon a vidékeken állandó tartózkodásra rendezkedett be a római, nálunk Muraközben csak katonai őrszolgálatot teljesített. Előre tolt őrszemek voltak és a pettani garnison vagy a stridói és perlaki út melletti őrségek olyan boszniai határszéli szolgálatzamba mentek és a szegény római katonalászt alig várta, hogy felmentsék szolgálatától és szabaduljon a barbarok közül.

A népvándorlás korában bizonyára keresztül-kasúl vándoroltak Muraközti a góthok, longobardok, allemanok és az avarok és hunnok. A két folyóvíz között elterülő végnélküli és tölgyes-rengetegben bizonyára szívesen vadásztak a harcias kóbor törzsek, ahol felkasztra kóborolt a vadászidő és az immár kipusztult bölény. De ezen népek közül valószínűleg csak az avarok telepedtek meg itt hosszabb időre. A Ligetvár melletti vízfolyással övezett avargyűrű helye erről tesz tanubizonyosságot. Pontosan az avar domb tetején állott a XV-ik században a Draskovichok vára. Innen kapta Ligetvár is nevét: Draskovec. Még a 80-as évek elején szépen faragott kőlépcsőket ástak ki onnan. Ma szőlőtelep van a dombon. Erdemes volna a dombot feltárni. Valószínűnek tartom, hogy avar sírokat lehetne ott találni.

A keresztény kultúra építészeti emlékei Magyarországon a román izlésű templomokkal kezdődnek. Muraközben nyoma sincsen román izlésű templomnak és semmi sem utal arra, hogy valamelyik meglévő templom román izlésű templom átépítése volna. A román izlésű templomok még romjaikban is oly nagyarányúak, hogy alig képzeltethető, hogy tatarodulás, törökjárás után is nyomuk ne maradt volna. Épen azért bátran feltételezhetem, hogy a XIV-ik század közepéig nagyobb arányú templom Muraközben nem volt és hogy a plebaniatemplomok építési ideje ebbe a korba esik.

Mihozzánk a góthikus építészeti stílus elkésve jutott. Ez egyszerű és természetes dolog, ha meggondoljuk, hogy ez az építészeti izlés éjszokról, a német földről terjedt lassanként lefelé. A magyarországi góthikus templomok a XIV. és XV-ik században, sőt még jóval később is épültek, ugyanakkor, midőn Bramante és Michelangelo már a Szent Péter templomot építette és a reneszánc izlés diadalmasan terjedt Közép-Európában.

Mindezek alapján a muraközi plebaniatemplomok felépítési idejét 1400 körüli időre teszem és az azon kor izlése szerint feltételezem, hogy góthikus izlésben épültek.

(Folytatása köv.)

Gyűjteni, gyarapodni!

Irta: Pont.

A toasztból elég volt. Az álomból is, a tervezésből is.

Gyűjtsünk, gyarapodjunk, hogy emberhez illően élhessünk.

A balkáni bóra fagyasztó erejét most is érezzük. És érezzük mindig, míg úgy az egyén, valamint a közös érdekszálakkal kapcsolatos bűcsut nem vesznek az utolsó évek gazdalkodási rendjétől.

A balkán-krízis nehéz terhet rakott vállainkra, igaz, — de a fénytelen, borús látóhatár a gazdasági terén nem csupán ettől a tehertől van. Ez a borulat olyan, mint az, ami napsütéses nyári idő után következik. A balkáni kiskirályok hadakozása, fenyegető európai konfliktus nélkül is bekövetkezett volna. Valamicskével később ugyan s akkor a nyomán járó pusztulás talán még több, álmoknak élő egzisztenciát táposított volna sárba.

Legyünk őszinték. Ne várják tőlünk, hogy mi mutassunk újjal azokra, kik évek óta tücsök-gazdalkodást űztek. Csak a hitel, a hitel! — ez volt a gazdagságra vágyók vezérgondolata. Kényelmes gondolat valóban, de kár, hogy tücsök-ízű; kár, hogy nem nélküli annak megindító, mégis humoros tragikumát.

Hány ember él olyan köztünk, aki nem létező ezresek kamatját költötte, lukullus módra költött! Hány jobb sorsra érdemes család nyúlt a koldusbotja után csak azért, mert létét a hitel nevű pókfonalhoz költötte!

Eddig éltük a hét kövér esztendő, most a hét sovány következik. S ha nem volt erkölcsi erőnk a jölet napjain tőkét gyűjteni, csipegecsünk a sovány esztendő sovány falatjából. Gyűjtsünk, gyarapodjunk. Ne sirjunk vissza a könnyelműség csalóka napjait: lássuk a jelent. Ezt, ami sivár, szinte kétségbeesítő. Legyünk okosak, léteben nemesekek — s csendüljön harmadszor is a refrén: gyűjtsünk, gyarapodjunk!

Önfentartási ösztönünk természetszerűleg kell, hogy takarékosra intsen. S ezen ösztön természetes erejét egy dolog rongja: a rosszul értelmezett szociális tanok.

Dózsa György tüzes trónusa, Dózsa tüzes koronája a szociális maszlagot árusítóknak!

Elrémítők az a vétkes könnyelműség, mellyel ők az embertárs, a felebarát legszentebb érdekeit tapossák. S még tapsra, hódoló tömegre számítanak! Ők, az emberi formából kivetkőzött hiénák, nadályok.

Tele harsonázzák az önálló kritikára képtelen emberek agyát káprázatos mesékkel. A szegénységért, az alantas sorsért a vagyonos hatalmasokat okolják. Feléjük nyujtják azt a kart, amelyik munkával, ha sokat nem is, de elegendő kereshetne. Munka helyett taktikázásra, széthuzásra oktatják azokat, akik természetes lélekkel épp oly szívesen fogadnak a munkára serkentő szót, mint amilyen örömmel nézik az arany-papírba burkolt maszlagot.

Dolgozzunk, fáradjunk! Taktikázás, a mindent mástól várás korszakát zárja le a jól megérdemelt pihenés. Jelszavak, lázító ígék helyett — munkaszeretetre, takarékosra intsen a hallgatott népvészér.

S ahol szervezik a közös érdektől kapcsolattal, arra fektessék a súlyt, hogy ez a szervezet: gazdasági erőforrásokat juttasson. Ne gazdasági kérdésekkel is foglalkozzanak, hanem ezekből szövődjenek a vezetés vörös fonala.

Ma előtt a vállalkozó kedv, kinnal dőcög a kultúra szekere, éhez ezrek kiállanak segítő jobbért. Mert nincs elegendő tőkénk, tőke fölösleggel rendelkező barátaink sin-

csenek. Nincs befektetés, nincs munka, nincs kenyér.

S mind ez miért? Azért, mert a kicsi épp úgy, akár a nagy, csak egy aranyborjut imádott s ez volt a — hitel.

Ne feledjük, amit előre láttuk, hogy a mai pénzsovány napok bekövetkeznek, épp úgy számtani pontossággal előre látható, hogy a mai szomorú napok csak előhírnökei egy eget, földet rázó kicsattanásnak. Bekövetkezik majd az az idő is, amikor a nyers erő az anyagokkal testvéresül s a kettő együtt vívja harcát. Ez a harc pedig rémes, végeredménye a nyomor sivár perspektívát mutatja. Halomra gyűjtött tőke és erkölcsi erő, ez lesz a látható vésznapok alatt övszerünk.

Gyűjtsük! Gyarapodjunk!

— **Hirdetmény.** A magyar kir. földmívelésügyi miniszter úr rendelete folytán értesíti a községi előjáróság a közönséget, hogy szegénysorsú kisgazdák sertéseinek sertésorbánc elleni védőoltásra ingyen ojtóanyagot ad, azonkívül a teljesen szegények helyett az ojtási díjakat is megfizeti. Felhívjuk tehát mindazon szegénysorsú kisgazdákat, akik sertéseiket a jövő tavasszal sertésorbánc betegség ellen beojsatni akarják, hogy ezen szándékukat és beojsandó sertéseiknek számát nov. hó végéig a község-házánál bejelentik. Együttal figyelmezteti az előjáróság a sertéstartó gazdákat, hogy a sertésorbánc ragadós betegség, mely minden évben kisebb vagy nagyobb mértékben pusztít a község sertésállományában, a megbetegedett sertéseket 3 vagy 5 nap alatt megöli, de a beoltott állatok e betegséget nem kapják meg. Miután ezen betegség a három hónapon felül lévő sertéseket az egy éves korukig támadja meg, ennélfogva csakis az ilyen korba eső sertések száma jelentendő be.

— **Hirdetmény.** Csáktornya nagyközség előjárósága részéről közhírré tételik, hogy a járás főszolgabírája által összeállított 1914. évi választás alá nem eső legtöbb adót fizető községi képviselők névjegyzéke az 1886. évi XXII. tc. 33 §-a értelmében h. hó 13-ik napjától 18-ig napjaink terjedő öt napon át a község-házán közszemlére helyeztetik oly célból, hogy azt az érdekeltek ott a hivatalos órák alatt betekinthessek. A névjegyzék tartalma 15 nap alatt a vármegye alispánjához megfélebezhető.

K Ü L Ö N F É L É K .

LELKI KLINIKA.

Irta: Géczy Ede.

Ön szakítani óhajt, mert már nem szereti a közelmúltban meg imádott nőt. Szakítani akar, mert mást szeret. Elfordulna első szerelme szép tárgyától, de nincs szíve hozzá; nem képes azt véghezvinni. Állapottól, mely kevésbé irgylendő, lyrai szoprán hangon kesereg. A lelki szemei a kínos bizonytalanság sötét éjjelibe veszttek. A remény egyetlen sugara sem dereng abból a labirintusból, melyet játszi kézzel enyelegve önfeljére alkotott. Alkotott talán a fehér vágayak holdvilágos ezüst éjszakán, vagy a futó szenvedélyek piros alkonyán. Érzelmi kauszából kivetzett útát nem talál. Lélekvesztő gyenge segítségére nem siet a lelki harcok nyílt tengerén. Odysseus kétségbeesett végű megfeszítésével küzd a tarajos hullámok ezer csapásai közt. Dilemmába esett. Vagy hallgat a számonkérő telkiismeret igazságos

szavára és visszatér első szerelméhez s akkor sebzett szívvel robotol egy egész életet az eljövendő haláltusa utolsó sóhaját. Vagy elaltatja lelkiismeretének feltörő jajszávat és sóvárgó kebléhez öleli lázas vágygal új szerelmének szép fejét és akkor... akkor régi szerelmének kinos képei koronként emlékébe mégis felidőznek és marcangolni fogják bűnös lelkét. Lelkiismerete mégsem hagyja békeben nyugodni. Mert bármilyen lángoló szenvedély köti légyen jelen szerelméhez, eszébe jut a szenvedő másik félnek minden fájdalma. A túlfeszített idegzel hallatni fogja a szenvedő másik félnek szenvedő zokogását... és végre is a lelkiismeret kerül ki győztesen igazságos szavával a feledésharc unott csaláiból. A multat kitépni sohasem sikerült emlékeztelnünk. A fizikum beteges tünete az csupán, ha memóriánk lényé halványul. Minden gondolat egy-egy képzetként rögződik agyunkba, melyet csak állandósít a képzeltársítás folytonos láncolata. Ime nincs kivétel! Elemesse hát egész lényét a komoly megfontolás nyugodt pillanatában s ha majd úgy találja, hogy lelkiismerete distingváltnan finomult, hallgasson az igazság nemes szavára és térjen vissza első szerelméhez, mint vesztett párjához dalos madár. Tekintse rossz álmoknak második szenvedélyét, melyet egy könnyelmű pillanatban Venus apró és gonosz szolgálja ébresztett kevesb pánccélozott szívében. Térjen vissza hát első szerelméhez, melynek alapja a nélkülözhetetlen érzéki vágyon kívül a kevesb közömbös lelki szeretet is. Hagyja futni azt a nemes vadat, kire tekintete tévedt a Schoppenhaueri véletlen egyik pillanatában, mikor Önben csak a támadó him nyugtalan vágya ébredt. Hagyja futni azt a nemes vadat. Ne akarja annak lelki világot megismerni, aki épp úgy lehet sebzett testben lakozó szép lélek, mint belől rothadt alma piros mosolygással.

— **Athelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Halmos József csáktornyai járás-bírósi irnokot a nagykanizsai törvényszékhez helyezte át.

— **Iskolalátogatás.** Scherer Sándor az áll. tanítóképző-intézetek egyik szakfelügyelője e hó 10., 11., 12. és 13-ik napján Csáktornyan tartózkodott, mely idő alatt a csáktornyai áll. tanítóképző-intézet összes ügyeit tanulmány tárgyává tette. Meglátogatta az összes osztályokat, meghallgatta az összes tanárok előadásait s a növendékek feleleteit. Vizsgálata tárgyává tette az internatusi életet, az intézet rendtartását, felszerelését s végül az intézeti gazdaságot. Szakfelügyelő a zárókonferencia alkalmával a tapasztalatakról beszámolván, úgy az intézet igazgatójának, mint a tanártestületnek elismerését nyilvánította a látottak fölött. Scherer Sándor csütörtökön délután visszautazott Budapestre. — Ugyancsak ezeken a napokon Békei Ignác szakfelügyelő a helybeli áll. polgári fiú- és lányiskolát tette vizsgálata tárgyává. Békei Ignác szakfelügyelő is elismerőleg nyilatkozott a polgári-iskolában tapasztalt rend és tanulmányi eredmény fölött. Békei Ignác szerdán utazott el Csáktornyaról Nagykanizsára.

— **A főispán Zágrábban.** Sipeki Balás Béla dr., vármegyének főispánja, egy régebben tett ígéret alapján e hó 8-án Zágrábba utazott, hogy Bauer Antal dr. érseki koadjutornál látogatást tegyen. Kísérétében Hájós Ferenc dr., Zsoltán Gyula dr. országgyűlési

képviselők és Fábián Gyula légrádi plebános voltak. Az érsek délelőtt 11 órakor fogadta Balás főispánt és kíséretét, majd tiszteletökre ebédet adott. Délután kirándult a társaság az érseki koadjutor részvételével.

— **Kinevezés.** A pecsi posta- és táviradigazgatóság a csáktornyai m. kir. posta- és táviradivaltalhoz Ferenczy Pált posta- és táviradigazgatónak kinevezte.

— **Esküvő.** Keltős esküvőben volt része a helybeli Bellák-családnak. Folyó hó 10-én d. e. Csáktornyan oltárhoz vette Bellák József nyug. vasúti raktárnok lányát, Hedviget, Susiczky György nagyoriconai államáslónök. — Lajos nevű vasúti kalauz lá pedig f. hó 15-én örök hűséget esküdött Sebestyén Franciskának Sziszekben.

— **Uj segédjegyző.** Stridóváron segédjegyzőnek Cornea Jakab csáktornyai okl. jegyzőt választották meg a november 15-én megtartott képviselőtestületi gyűlésen.

— **A gyermek betegségek ellen úgy védekezik, ha a gyermek ellentálló képességet növeli.** Hogy pedig az ellentálló képesség növekedjék, a hideg idősök alatt csukamájolajat igyék a gyermeknek, mely célra legalkalmasabb a Zoltán-léle, mert kellemetlen íze, szaga nincsen, könnyen emészthető és tápereje igen nagy. Üvegeje 2 K Zoltán Béla gyógyszerárban Budapest.

— **Uj ügyvéd.** Dr. Singer Jenő Perlakon ügyvédi irodáját megnyitotta.

— **Állandó mozi.** A Heinrich-léle állandó mozi nagyon kedves esztét szerzett vasárnapi előadásával a közönségnek. Slagerje »Bizanc utolsó napjai« voil, mely gyönyörű képekben illusztrálta a nagyfontosságú eseményt, mely a keletet a törökök birtokába juttatta. Hasonlóan hatásosak voltak apróságai is. A ritka levélbélyeg, A baba szíve, Leo és nagyúneje annyira kedvesek voltak, hogy ezt az előadást majdnem a mozi legkedvesebb előadásának lehetne minősíteni. Szerdán Fantomas detektív sláger II. része került előadásra. Szintén nagy tetszést aratott.

— **Szanatoriumi gyűjtés.** A József főherceg szanatoriumban elhelyezett tüdőbetegek részére Csáktornya közönségétől 33 K 11 fillért gyűjtött a város előjárósága a kath. templomban és a templom előtt kitelt perselyekben mindszentek és halottak napján. Az adományokért hála köszönetet mond a város előjárósága.

— **A nyugták portómentesek.** Bár az 1907. évi XXVII. t.c. végrehajtása tárgyában a vallás- és közoktatási miniszter 76.000/1907. sz. a kiadott egy »végrehajtási utasítást«, melynek értelmében az államgépes tanítók nyugtáikat portómentesen vannak jogosítva küldeni az adóhivatalnak és az adóhivatal is jogosítva van a pénz portómentes küldésére, mégis sok helyütt a posta nem akarja akceptálni eme jogokat. Értesülésünk szerint igen sok tanítót visszautasítanak az egyes postahivatalok. Mivel pedig a nyugták portómentes küldésére a tanítóknak joga van, helyesen teszik a tanítók, ha minden egyes esetben orvoslásért folyamodnak az illetékes postai igazgatósághoz.

— **Állami gyümölcs-biztosítás Bajorországban.** A bajor királyi állami belügyminiszterium felelőltotta a bajor biztosítási hivatalát, hogy tegyen előterjesztést az állami gyümölcs-biztosításra vonatkozólag. A hivatal az előterjesztést már benyújtotta a belügyminiszteriumnak és e szerint csak a legalább 10 holdnyi területű gyümölcsösök lesnek biztosítottak és a legkisebb összeg 1000 márká lehet.

— **Égiháború.** A szokatlan novemberi időjárás a nem természetes melegségen kívül égiháborút is produkált. A 13-iki déli szél

esőzész kíséretében égiháborút hozott az esti órákban. A szokatlan égi tűnemény nem kis meglepetést keltett az évnek eme előrehaladott időszakában.

— **Pénzeslevelek utánvétellel.** Eddig csak úgy lehetett pénzesleveleket utánvétellel föladni, ha az ember csomagok gyanánt szállítólevéllel adta föl őket. A posta most új rendeletet léptetett életbe: okt. 1-től kezdve a monarchia és Németország területén bárhová küldött pénzesleveleket ezer koronáig, illetőleg nyolcszáz márkáig terjedő utánvétellel lehet megterhelni. Az utánvétel beszedéséért föladáskor tíz fillért kell fizetni. Más országokra nézve a régi rend fog maradni.

— **Pompeji utolsó napjai.** Az állandó mozi ismét kellemes meglepetést tart fenn a moziátalagató közönségnek. Színe hozza ugyanis jövő vasárnap délután Pompeji utolsó napjai című hatalmas slágerdarabot, mely diadalmasan járja be Európa mozi színpadjait Tárnya egy szerelmi idill, melynek Glaucus, Jone, Nydia és Artaces a szereplői s ezzel kapcsolatosan elének tárja Pompeji társadalmi szokásait, kultúráját, természeti szépségeit; de legerdekesebb részlete végső akkordja, a Vezuv kitörése, mely Pompejít romba dönti s eltemeti. Vasárnap délután három előadás lesz, felemlét helyarák nélkül. Az első előadás d. u. 3 órakor kezdődik.

— **Telefonbekapcsolás.** A posta- és táviradigazgatóságtól vett értesítés szerint a csáktornyai helybeszélő forgalomba e hó tizedike óta Bad Radein, Kreuzdorf és Luttenberg állomások is kapcsolattak be. A beszélgetési díj 3 perccenként 3 koronában állapították meg; sürgős beszélgetésért a rendes díj háromszorosát, díjköteles értesítésért pedig 1—1 K-t kell fizetni.

Az irodalom szenzációja.

Kellermann: „Az alagut“

A legteljesebb magyar kiadás ára: korona go fillér Kapható

STRAUSZ SÁNDOR könyvkereskedésében Csáktornyan.

I R O D A L O M.

— **Mikszáth-Almanach.** A Mikszáth-Almanach évről-évre jelenik meg a könyvpiacra és minden egyes alkalommal meglepetésszerűen válogatja ki a magyar irodalom kincseiből a legszebbeket és legértékesebbeket s kedveskedik velök meghitt állandó olvasóközönségének. Az ideit kötet is hasonló tartalommal jelent meg. Az Almanach régi híveinek, ép úgy mint az újaknak is, nagy lelki gyönyörűsége lesz ennek az új kötetnek elolvasásában. Írói között egész sorát találjuk a legkifünőbb magyar íróknak. A Mikszáth-Almanach Singer és Wolfner (Budapest, VI. Andrássy-út 16.) kiadásában jelenik meg. Ára 2 K.

— **A szobafalak díszítésének titka.** A háziasszonyok legfontosabb gondja közé tartozik a szobák falainak esinos és izéles feldíszítése is. A falak egyik legszebb ékeségét, a művészi, színes képek adják meg. A szobáknak ezt a gyönyörű díszet azonban a színes képek drága ára miatt csak kevesen szereshetik meg. A világhírű festmények színes reprodukciói rendkívül drágák s így a legtöbb helyen őrés falak ékeltetik el a szobákat. Nos, a lelkiismeretes és takarékos háziasszonyokat többé nem fogja gyötörni ez a gond. A »Képes Hét«-nek ennek a kifünőbb és az ország legolcsóbb színes reprodukciói képes hettőlajának a kiadóhivatala gondoskodott arról, hogy ezentúl a legszerényebb lakás falait is művészi, színes képek díszítsék. A »Képes Hét« címűlapján minden héten egy-egy világhírű festmény színes reprodukciója ékeskedik, amely bekeretezve és a falra agatva, még a legelkelőbb szobáknak is a díszére válhatik. A »Képes Hét« előfizetési ára negyedévre 250 K s mutatóványasztat kívánatra ingyen és bérmentre küld a kiadóhivatal Budapest, V., Visegrádi u. 13.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Čsáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna čina je:

Na celo leto 8 kor
Na pol leta 4 kor
Na četvert leta 2 kor
Pojedini broji koštaju 20 fill

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SANDOR.

Sranite kvitanciju.

Vu starinskim vremenu i napoštenu rēč se bilo moći zmoći za peneze. Denes je bormeš već nē to tak. Denes bez jamcerine fučkaju na piemu. Istina, da to samo na gotove peneze se razmi. Gospodarstvene mašine, pohižtvo, vuru, platnu, svete kipe, posteljinjav i. t. d. i na rate splaćenje moći dobiti. Daju, nē samo da daju, neg bez mere trućaju takvu blagu, dimo dojdeju k hiži i sladkami rēčmi trućaju, kupite, nēje drago, nēje treba taki platiti.

Človek je tak slab prepameti, ako se mu nekaj dopadne i onda kupi, ako mu je barem nikak nē potrebno. Vnogo ljudstva se tak prenagli i prekani. Samo kad već nemoreju rate vředu plaćati, kad rata za ratom zaostane, onda počneju sdihavati, tužiti se, da su se prenagli i poleg toga prekanti, samo to je bēz, da onda je već prekesno.

Morebiti, da ravno potrebno stvar ponu- jaju, rećemo naprimer jednu sećkaru. Hitro se pogodimo i kak to mi velimo, beštelamo. Cēnu vředu na rate splaćamo tak dugo, doklam je čela svota pošteno splaćena. Stom zadovoljno si mislimo no i ove brige sēm se rēšili i više nato niti misel neimamo.

Za nekoju leto potlam srahovitno se za čudimo, kad citovanje dobimo od fabrike, koja nas sudu poziva, jerbo smo nē splatili do zadnje rate sećkaru. Mi se branimo, na nebo i zemlju presigamo, da do zadnjega fillera sve smo pošteno splatili. Sudec je nē Bog i nemore vu našu poštenu dušu pre-

videti i s jednom rēčjom samo tuliko veli: »Ja vam dragec verujem, ali pokažite kvitancije (namire)«. Ali to! Kvitancija! Dabi ju imeli! Da bi ju bili začuvali! Ali pokedob nēsno ju začuvali, tak ju niti pokazati nemoremo. Fabrika ili ti prodavec taj: i presegne, da nēje splaćeni, naše prazne rēči pak nika nevalaju pred sudom, i sud je presiljeni prodavcu verovati i nas odsuditi, da zahtevano svotu za tuliko i tuliko danov stroškima skup splatiti moramo.

Vnogo slučajja ima nato. Oni tergovci, koji se veliko ne briniju za poštenje i za prisiojnost, ravno nato špekolēraju, da vno- gi si nezačuva kvitanciju, kupca povremenu, kad su već četu svotu dobili, zatužiju tak misluč, da kupec nebude mogel svoju pravicu skazati i sud presiljen bude zatuženoga nedužnika odsuditi, njemu velike stroške napraviti. Tak dojdeju takvi tergovci do lēpoga hasna, istina da nē pravično, ali oni se stēm nikaj nebriniju. Zlodušni tergovci na jednim sudu vřep potegneju po 5 šest sto korun. Denes već ne krađeju tak, kak su negda po velikih šumah živani putnike porobili. Denes najveći živani vu cilindri škerljaku hodiju. Jednoga našega poznanca su dvaput po takvim putu šteli pokrasti, ali nē jum je račun zišel vun, jerbo taj spmeten naš prijatelj za ono vřeme začuval je kvitancije i obdevaputa je tergovec plati- til sve stroške. Ali bili su na sudu i takvi, koji su nē mogli dokazati svoje pravo i sudec žalostnim srdcom je moral suda iz- rećti, da zahtevano svotu skim predi splati- ti moraju.

Zato je vředno i potrebno svako pismo

sraniti i začuvali, pismo kak se veli itak nē prositi niti jesti, niti piti na malim mestu vižne i povremenu od velike brige, srdosti i kvara nas more mentovati. Trideset i dvē leti se mora svaka kvitancija, ili kakvo drugo pismo čuvati, jerbo vu svakim tak- vim položaju trideset i dvē leti moći dužnika tužiti.

Nēje smeti vu nikoga se zaufati, jerbo jako lahko nas veliki kvar more postiči. Svaki se do smrti mora vućiti i mi mislimo, da nē smo ove par redov zabadaju spisali. Koj nezna morebiti čitati ili pismo drugač nerazmi, najpokaže predi nekome, koj se stēm razmi, kak vkraj hiti. Čudaput se mu pripeti, da mu to potlam na veliki hasen bude.

Od čistoće i reda.

Svaka gazdarica gizdava je na lēpo kak snēg bēlo rubje. Tak barem more biti gizdava, kak je špot i sramota onoj, koja grdozamazano i podrapano rubje nosi nasebi, takvo nosi muž i deca. Od dobroga Boga je odnegda tak dano, da svaka ženska se trsi skim čisteše držati sve około hiže. Prva dužnost je svakoj, da onoga, koj ji kruha služi i drobnu decu vu najvećoj čistoći i redo derži. Koja tak nedēla i nemisli tak, neg lēpo drago vřeme potepe, kad od suseda, do suseda hodi s dugim jezikom namesto, dabi svoje ljubezne vu čistoću i red spravila, tam preonaj hiži nēga reda, niti božjega blagoslova i mira.

Nēje samo ona dobra gazdarica, koja se samo zato pobrin, da obeda skuha i stēm

Prefrigarec.

Hrastić Andraš je po dugih zimskih večerih najradje ležal u toploj sobi, na du- goj klupi kraj peći raztegnjeni, te se je ovak pustil odsiraga lagano pripekati, a ktomu je kadil iz pipe na kratkom kanišu, onoga najfinijega i najvugodnijega knastra, paklec po četiri krajcara u gotovom.

Njegova žena Mara je sedela pri stolu, pak je citala, jedankrat iz duhovne, a drugi krat iz svetovne knjige kakovu dogodov- stinu ili pripoviest, koja ili se je kada zbila ili nije, a ktomu je štrkala, na koliko je to bilo moguće; pri tom pak su obojica bili dobre volje i zadovoljni, kako nije niti naj- moćniji niti najbogatiji cesar mogući biti. To su bili ljudi siromašni ali skroz poštēni, koji nisu za ničēm višēem hlepili, a poštenje im je bilo prvo i najglavnije, pak otdud onda to zadovoljstvo i dobra volja.

A kad je onda žena, Goffinea i knjigu sa legendami zaklopila, jer su joj se već i oči prićele zaklapati, veli joj muž Andraš: »Čuješ žena, nu der se popni na stolac, pak dosegni iz police nad vratu »Hebela«, — znaš, onu knjižicu sa mnogēmi pripovi-

edkami, ja bi se rado opet jedno malo nas- mejati!»

Žena se na to popne na stolac te iz police nad vratu dosegne »Hebela« — ne baš samoga spisatelja Hebela, već njegovu glasovitu i posvuda poznatu knjižicu »Zlati ormarić«, i priče iz nje čitati pripoviest o trih željah:

Bilo je najme nekoč, kad su nieki sel- jak i seljakinja gorskoj vili Anni Fritze ni- ešta povoljnog učinili, a ona im je za to dopustila tri želje izreći, koje će se izpuniti, jer su gorske vile bile vrlo moćne te su mogle i mnoge nadnaravske stvari počiniti. Komaj da su dobili slobodštinu troje si za- željeli, žena si odmah u naglosti zaželi klo- basicu. Klobasicu je na jeden krat tu pred njimi na stolu ležata. Muža njezinog je ta ženina bedasta želja razljutila i on u srdi- tosti joj dovikne: »Da bi ti ta klobasicu na nosu zrasla!« — I eto! Već joj je kloba- sica na nosu priraščena dole visela. A to je već bila druga želja. Kaj njim je sada drugo prestalo, nego da se tretjom željom toga kinča iz nosa rieše.

Kad je žena tu pripoviest pročitala, obrne se muž na svojem rošteru, nezado-

voljno mrmljavući k peći te promrmlja: »Da bi me kukuvača u brdine gore odnesla i moje sve smenom! Tak bedasto si nebi želel, kak ta žena, pak niti mi nebi bilo treba toliko želje slobodno zaželjeti. Ja bi bi jednom jedinom želju zadovoljan».

Žena ga na to začudjeno pogleda: »T... s jednom želju?... Je, — pak kaj bi si ti vendar želel, da bi ti gorska vila tak milostiva i sklona postala?»

»Jae — odgovori prefrigani Andraš, — »ja bi hitro bi s mojom željom gotov, nebi si trebal na dugom promišljavati i želeli, da se moje sve želje neka izpuze, to bi si ja želel i nikaj drugo!»

Medjutim gorska vila Anna Fritze nije došla, za da bi želju Andraševoj zadovoljila i mu dopustila želeli si. Ovi dva ljudi su i bez toga bili zadovoljni i sretni par, jer oni su bili zadovoljni s malēm te su si samo ono želeli, do časa su lahko dospeli, te su trpljivo podnašali dobro i zlo, koje ih je dostigavalo i se podvrgavali božjoj volji.

I na taj način su se njihove sve želje izpunjavale, do njihovog blaženog konca.

Em. Kollay.

tak misli, da je svoje dužnosti za on dan zversila. Marljivo gazdarica na jezero stran se ogledne i trsi se, da ji je sve okolo hiže vu lépim redu i makar steška ide, itak gleda, da pri hiži nišči nestrada. Kak je god veliki siromak to mu još nesme zrok biti da navék grdi zamazani hodi.

Jako greši, proti sebi, koj zamazanu opravu terpi nasebi. Greši proti zdravju, jerbo vu zamazani i nečisti opravi se povaju svakojački betegi, ali greši i proti duši jerbo za svakoga zamazanoga i podrapanoga skorom svaki tak misli kad ga vu takvim položaju vidi, no to je nê dobrodušni človek. Naravski koj děla, nemore biti, navék čist, nemore navék vu takvoj odeći hoditi, kak da se vu cirkvu spravi. Koj děla bormeš i oprava se mu zamáže, ruke pak mu nemoreju navék tak čiste biti, kak dabi od meše došel. Ali koj človek čistoću tjubi i redovitu ženu ima, on bormeš niti vu poslu ne nosi tak zamazano i podrapano rublje kak, kakov potepuh, koj neima nikoga, dabi ga zasnažil. Zato je Bog dal konce i iglu, vodu i soponu, da ženska kad nekakvu falingu spazi na opravi, taki popravi, ne čeka tak dugo, doklam se rubača tak rezstirga, kaj je nê zapogledati, nadalje pak nedopusti, da bi muž ili deca mesec dan nasebi nosila jedno rubje, neg barem svaki tjeden jedenput dačisto i friško rubje, da se prezoblječu.

Žalostna je takva hiža, vu kojoj duša obitelji zamazana i podrapana hodi; koja ženska se nebri ni začistoću, tam niti deca nemoreju posluhna i dobra biti. Vu takvoj hiži vnogo penez se zabadať potroši i bez reda vun hiti, pak itak ga vu celim obitelji nêga nikakve sloge zadovoljšćine. Nespretna ženska svekšćinoma se stêm zgovarja, da lahko je tam reda i čistoću deržati, gde ga dosta penez. Svaki zna, da takva ženska neima pravo Jesu palače, gde ga svega dosta pak itak laki previdimo, kakva je gazdarica, ako je zlatina i srebernina sva vu prahu. Dakle tam ga dosta penez da bi sve moglo tak se svétiti, kak stuce.

Opet jesu kolibice, gde nêga zlatine i srebernine, pak je itak sve tak čisto kak kristalji, Vidise, da gazdarica je nê nemarna, neg se svaki dan pobrini, da siromaštvu vu red spravi.

Deca su nê zapreka, da nebi mogli čistoću deržati, takodjer nêje zapreka niti siromaštvo, samo vesela, dobrodušna i marljiva ženska je potrebna. To pak je zato potrebao pri ženski, da nê spazi taki truda, kak se malo bolše preloži k deli. Dosta je stêm naplaćena marljiva ženska, kad vidi, da sama, muži deca zadovoljno idu na noćni počinek. Vidi, da nêje zabadať potrošila dana, neg se od jutra do večera trudila, da skim vekšom zadovoljšćinom more iti napočinek. S vun toga pak je velika nagrada marljivi i redoviti gazdarici, kad vidi, da svi ju poštujuju ravno svrhu onoga reda i čistoće, koju okolo hiži smi, bez ljudske pomoći, derži. Poštenja je vrédna od bližnjih, blagoslov od Boga.

Čistoću imati i ljubiti ne košta nikaj, jerbo kaj nam je najviše vrédno, to ne košta nikaj, to zabadať dobimo, to pak je voda. Nêga tak velikoga siromaka, koj dosta vode nebi imal. Pak zato kaj vidimo? Ravno, jerbo je voda zabadať pak deca itak tak zamazana hodiju, kak dabi ne bila na božji kip stvorjena. Takva mati nêje vrédna ničjega poštenja radosti i ljubavi.

Albanska vendetta. Europejski indianeri.

Na Korzika otoku je vu prvešim vremenu navada bila, da jeden obitelj tak dugo fonđal drugoga, doklam su se do zadnjega člana spoklali ili pak su svelikami ceremonijami podobrikali se. Francuzka civilizacija je zatrla to tam, ravno tak, kak su englezi zatrlu vu Indiji, da dovica nemora za mrtvim mužom na drugi svét oditi.

Denes su samo albanci ostali za indianere vu Europi. Okolo Driu rieke stanujujci albanci su spodobni indianerom. Sluča se ova rēc na albance: »Siromaki su, ali poštenii!« Imaju jenoga zakona, kojovak govori: »Moći je odkupiti otcovu ili bratovu smrt, ali gostovu nigdar.«

Dogodilo se: Jeden mužkarec zaklal je svojega neprijatelja, koj je ravno vu njegovu hižu zablodil. To je najvešći grēh tam, nekoga vu svojem stanu zaklati makar mu je smrtni neprijatelj. Odmah su ga na smrt odsudili. Pravi njegov brat ga je vu srđce strelil. To se zove: vendetta.

Zakon vendette je to: »Za jednoga roda, šest maraju vumreći.«

Zabadať vućiju katolički popi, da človeća sderidost je božja volja. Oni, kakti pastiri taki odgovoriju:

»Zakaj bi Bog nam pušku bil dal vu ruke, ako ju nebi hasnuvali!« Proti tomu zabadať je i najlepší navuk. Kad od Jezu šove muke jim prodekujuju, dober albanec odmah tak zakriči: »Oh, zakaj sem svojom puškom onda nê tam bil!«

Tak velika je krvnasrēba med albanci, da smed stotine četerdeset nê vumre spravom smrtjom.

Jedna zločesta rēc svrhu paše, već se svétli nož vu ruki, sproži se puška i jeden mrtev ostane, drugi pak med pečine vujde, kak su za ono vrēme vu Korziki.

Ne odide pred sudom se skitat med brege, jerbo toga tam, nêga, neg pred krvnomsrēbom. Zaklanoga človeka rodbina, vužgeju mu hižicku, polje, sētvu mu uništiju, marhu mu oditiraju i počme se progoujba nê proti jednomu, neg proti šestim najjednput.

Katolička vera do vezda samo toliko je mogla postiči, da vnedelju i svetek nêje smeti si srēbu namestiti i da nêje smeti čuoga bantuvati, koj pod križnodrēvo vujde.

More biti već bi se bil ves narod šundal, da se nejbilo moći odkupiti. Nato onda dojde red, ako su obedva obitelji zadovoljili se strahovitue krvi i ako je posel vrēden, da se pomiriju. Vu takvim položaju počme se razprava medjimi, koja vugoput na lēta traje. Ako su se zveškēga naravnali na odkupnini, počme se podobrikanje sa velikami ceremonijami. Krvoloka bratanci i rodbina zideju se zaklanoga človeka rodbinom. Pred hižom stoji svećenik vu ruki ima križa i evangeliuma, poleg njega su šest zibke, vu zibkah šest malih decah. Dopelaju naprē požalovanoga grēšnika svezanami rukami i svezanami očima. Na vrat ima jatagan obēšeni.

Svaki si doli zeme feza i vu zibku देने vu ime žalosti. Krvoloka odpelaju vu sobu odkud su predi svi vun ođišli. Zibke na sunčeni zahod obrneju. Sad zatučenoga človeka rodbina zapita krvoloka rodbinu, da zakaj su došli? Ovi odgovorju, da vu ime Jezuša i vu ime nedužne dečice su došli. Počme se razprava svrhu odkupnine.

Medtem toga rodbina s velikim plaćom i krićom obkoli jednu, jednu zibku i sad je na ishod sloziju. Kad su se već jedenput naravnali, počme se veliki aldomas i stēm se dokraja pomiriju bez svake pollašnje srčbe.

To je albansko poštenje.

Istinu ima jeden romanski diplomatuš, koj je tak zakričal: »Kaj išćete kralja za albance med nemški hercegi, koji itak neimaju zvišešoga penez, albancom je jeden amerikanski miliárdoš potrebēn, koj bez mere ima dosta penez. Svemu je zrok vu Albaniji veliko siromaštvo!«

S bilja je istina, da albansku anarchiu nebudu sa oružjem nigdar potišili, neg samo s velikami penez. Vu Albaniji sve se bude premenilo, kak i vu Korziki, kad siromaštva prestane.

KAJ JE NOVOGA?

— **Ferenc-Ferdinánd.** Iz Csurgove pišeju, da još ov mesec Ferenc-Ferdinánd pohodil bude herceg Festetich Taszlo i njegovu familiju vu Bergenci. Na čast Ferenc-Ferdinánd vu tamošnjim zverojaku velika vadasiya bude. Na vadasiyi više magnatušov bude nazočē. Po okolici su već nastavili zandare, koji pazili budu na red i da se nikakva falinga ne zgodi. Vu ovim zvernjaku i negdašnji pokojni Rudolf princ zvešput vadasil.

— **Bulgarski kralj vu Bescu.** Minučii tjeden Ferdinand bulgarski kralj na audijenci je bil pri našim kralju vu Bescu. Ferdinand je vu ovim položaju svojega regimenta opravu imel nasebi i više kak jednu vuru se pri kralju zaderžaval. Na ovi audijenci sigurno je spomenek bil od balkanskoga boja. Popoidan ob peti vuri pohodil je Ferdinand grof Berchtold odsvunašnjih poslov ministra i jednu vuru se razgovaral snijim.

Bajerski tronuš. Već dugo vremena je Otto kraljuval vu bajerskim, mesto kogo je Luipold herceg hodil orsačke posle, jerbo Otto niti je živ, niti je mrtve, za mlada je obnorel. Kad je letos Luipold régens vumrl, taki su orsački magnatuši i ministri odredili, da duže nebudu terpelu nišči noroga kralja na tronuš. Sad su jednoglasno skričali III. Lajoša za bajerskoga kralja, kak da Otto više nebi bil vu življenju. Lajoš današnji bajerski kralj je magjarski magnatuš, zemeljski gospon. Vu Vasvármegye ima prek dvajsti jezer mekot imetka i vu Sárvaru je stanoval, gde su visokoga plemenitaša jako poštuvali i radi imeli. Ravno zato kad je Lajoš kralj nastal, celi Sárvár je na kinčeni bil, na večer pak su sve vulice i obloki vu jednu svetlosti bili. Svun toga pak tak varmegija, kak i Sárvár varaš s radostnim srđcom su gratulerali novomu kralju, koj se je vu listu jako lépo zahvalil svim skupa. Otto je još od 1873 ga leta betežen i odpotlam nigdar niti na jednu minutu je nê došel k pameti.

— **Romanski navučitelj kakti buntovnik.** Iz Kézdivásárhelya pišeju, da zágonski zandari vlovili su Sztán Vaszilie romanskoga navučitelja, koj je stom izlikom došel k nam vu Magyaršku, da se tu dalje vezba. Kak je prek granice došel, najjednput je počel med našim pukom punte delati. Romańskoga navučitelja ravno onda su zandari vlovili, kad je školski deci prodekuval: — Magyarški se nesmeti spominati. Ova zemlja, vu kojoj vi stanujete, k Romaniji

spada. — Pogledal je školske knjige i ovak je dalje blonderil: — Hitite ove knjige vu ogenj, kupite si rumunjske knjige one su puno lepše. Rumunjska deca se rumunjski moraju vučiti! — Buntovnika, kak si je to zaslužil, odirali su vu Kézdivásárhely i zapri su ga vu tamnicu. Tam si sad more premišlávati, da vu Romaniji moći je tak decu vučiti, ali prinas né.

— **Kuga.** Ov mesec dvanajstoga je vu Trieszt došla Ausztró-Amerikana zvanoga družtva »Hohenberg Zsófia« zvana ladja. Za kratko vréme vumrl je na ladji Vladesics József mariner. Mrtvo telo su doktor: parali i konstatérli su, da nesrečni mariner vu pestiš (crna kuga) zvanim betegu je vumrl. Ladju su taki dezinficérli i tam zarestérli, da nebi strahovitnoga betega dalje rezširila.

— **Bomba proti ablegatu.** Vu Napolyu na jedni narodni konferenciji velika nesreća se pripetila. Na konferenciji je prek dvajsti jezer ljudstva se zislo, na veselje, da su Lurzi ablegata zebrali. Lurzi kad je uz jednoga balkóna govora stel deržati zbraateljom, nesči je bombu hitil proti njemu. Med narodom strahoviten strah je nastal i vnogo ženskih i decah su doli porušili i na smrt zgazili. Bomba se je sprožila i dvajstidva nazočnih je pležerala s med kojih su potlam više vumrli. Koliko ljudstva se oranilo, to niti još vezda neznaju. Početelju vu veliki zmesariji je vušel.

— **Ogenj.** Iz Kaposvára pišēju, da v četrtak popoldan zažgala se vu Ságváru Fulmer Janoša hiža. Ogenj se je rezširil i pokehdb vu velikim vihru néje bilo moći braniti sve mu je do fundamenta zgorelo. Kvar je prek 80 jezer korun. — Vu Felsősegedu je Simon Janoša stala se vužgala. Ogenj se tak hitro rezširil, da su né vtegnuli marhu iz stale vun natirati. Kvar je 40 jezer korun. — Kisosztró občini su deca jednoga kotca vužgala. Za kratko vréme mala občina sva je vu jednim plamnu bila. I tu je prek 40 jezer kvara bilo. Sekulérano nésu imali nikaj. — Vu sředu popoldan Csáktornya-Buzásu se Ivacsics Pavla stala vužgala. Stala i škedeni pun je bil krme. Sve je zgorelo, do 1800 korun vrédnosti. Ognja su Verbanec Pavla dvoja deca zrokvála. Tak je i Sibice su fal, nišči nepaznanje, stém menje na decu. Deca dojdeju došibic i za pol vure je krč i plač i veliko siromaštvo.

— **Dečec na lancu.** Skoron, néje zaveruvati, kaj su žandari zazvedili. Žandari išli su ponavadni patroli i pregledávali su ali ljudi tak deržuju čistocu, kak je zapovedano bilo. Vu Hétvezéru vu Lovics Matjašovi štali našli su jednoga bedástoga dečka na lancu, koj je k jaslam bil prekovan. Nečimuren otec već više lét je imel dēte na lancu vu štali gologa i bosoga. Tam ga je trapil s gladom, da ga skimi predi pospravi s ovoga sveta. Nečimurnoga oca su žandari prejavili i sud ga je na tri mesecov rešta odsudil. Dečeca su vu jeden špital spravili.

— **Živinče vu človeku.** Samo med némom živinom se more to sgoditi, kaj se je vu Muraszerdahelju. Csendes Šandor tamšnji gazda već osem lét je skup živel svojom 24 lét starom čerkom. Puca je već vezda petiput zanosila svojim otcem. Mati je to već né mogla terpeti i celo stvar je prejavila žandarom Beštjeljnoga oca su žandari vu nagykanizsanski rest odirali i

tam bude moral računa dati od strahovitne beštarije.

— **Kad se ladje zideju.** Minući tork iz Trieszta odirála je Istria zvana ladja, med putom zisla se sa jednom soldackom St. Marco zvanom ladjom. Néje mogla se jedne druge vugnuti i tresnule su se. Soldacka ladja je tak veliku luknju dobila, da je odmah vtunula. Na sreću marinere su još za vremena mogli osloboditi.

— **Život, ali peneze.** Kaló Andras kákkápolnai kolodvorski činovnik jeden večer službu je sveršával kre željeznoga puta. Kad je od kolodvora jeden kilometer dalko bil, hitil se nanjega jeden potepuh i zahteval je odnjega peneze. Živan s velikim nožom je bil oboruženi i taki na prve reči je prestrašenoga činovnika vu ruku vpičil stemi rečmi: »To ti je samo kapora, da nebudeš misli, da se šalim!« Zatem jak i močen lopov hitil je doli nesrečnoga cloveka i još jedenput je porinul vunjega noža i stém mu je sve zel, kaj je prisebi imel. Tesko rajeni činovnik odvlekel se vu varaš, gde je svoj dogodjaj žandarom prijavil.

— **Sudnji dan vu Ameriki.** Vu Severni Ameriki već više danov podjednoma ide snég k tomu kaj je tak veliki viher, da je sve telegrafstanjge već spodral. Tak veliki su zapuhi, da niti jeden vlak već više danov nikam nemore. Jeden brzovlak se med šumami vu snég zabušil i koji su najim bili četerdesetosem vur su nikaj né jeli, skorom su svi od glada pomrli. Najhušje vréme je v. petek bilo. Meter visoki snég je zapal i takov veter se je sdigel, da je više hiž i vnogo drevja sprehitil. Vnogo ljudstva se zmrazilo Vu jednim zapuhu osemnajst mrtvih su našli. Kvar je već do petdeset milijun dollarov. Još odveksēga zla se bojju. Ako toplēše vréme dojde i snég se naglo počme taliti, strahovitna povodnja bude. Poleg zločestoga vremena po varašh velika dragoca je nastala. Naprimer liter mleka pol dollara košta i to jako radi platiu, samo ako barem dobiju.

— **Rekod občinskoga nameta.** Bonisfalva občina poleg Szombathelya odlučila je da nove škole da zazidati, céloga stroška jedno leto hoće splatiti i to s občinskim nametom. Občina k leto 1271 procentov nameta bude imela.

— **Umorstvo.** Ochler Hugó vu Fehértemplomu je služil kakti kapitan pre 43. pešćekim regimentu. Sad su ga premesitli vu Szombathely k 83. regimentu. V četrtak bi se bil moral vu Szombathelyu javiti, ali mesto kapitana je telegram došel, da se je strelil i taki vumrl. Tak veliju, da od zalo-ti se je skončal.

— **Grofica i sluga.** Tupolo Maria grofica, Oggione majora tridesitdvé lēta stara žena minući petek na smrt je strelila Polimanti dvajstiliti lēti staroga slugu. Krvoločna grofica zatem je vu drugo sobu se zaklenula i odonut je kričala, da je morala to napraviti, jerbo stém je deci poštenje obćuvala. Grofica kad su ju vu tamnicu šteli spraviti, skončala se.

— **Pošta vu zraku.** Drugi tjeden počmeju iz Parisa vu Nizzu po zraku poštu voziti, razmi se, du za vezda samo silne liste. Listi tak dvajsti vur predi dojdeju na mesto, kak predi. Poštarina puno bude vekša, tojest dražēša, kak doji na zemlji.

— **Fiškaliuš kakti težak.** Dr. Balogh Géza pred deset létmi se je nastanil vu

Szegedu. Vnogo je delal, ali nikak je né mogel toliko zaslužiti, da bi s obiteljom živel mogel. Zaidno vréme već je niti kvartera ne imel obćim plaćati. Žena mu je već pred poldrugom letom odirála vu Ameriku. Tam je toliko služila, da je negda i dimo mogla nekaj poslati. Sad je dr. Balogh decu pre svojih starestih ostavil i on je odiršel za ženom. Tam je vu jedni duhanfabriki dobil službu. Škatulje dela i stem petnajst dollarov zasluži na tjeden. Stoga pak kaj žena zasluži sad zadovoljno živiju i samo toliko bi radi skim predi zasparati, koliko bi nicali, da si po decu dojdeju. Dakle kak se stoga vidi, niti fiškaliušom bormes neide najbolje. Delati pak kak se veli, ne je spot nikomu.

— **Milost na smrt obsudjenomu.** Još augusztus meseca se sgodilo, da Jankovliecs Rajkó officirski sluga, na smrt je strelil svojega gospona Eisenkolb Vilmos kapitana i njevu prijateljicu Bolza Maria groficu. Krvolok se takodjer strelil ali né na smrt, vu špitalu je odzdravil. Sad je soldacki sud vrho toga suda držal. Suda je držal jeden major, jeden kapitan, jeden oberleitnand, jeden leitnand, jeden strážamešter, jeden firer, jeden kapral i jeden prosti soldat. Sud je krvoloka na smrt odsudil. Kraj se je smiloval Jankovliecsu i tak je dobil dvajsti let rešta.

— **Frigyes Lipót hercega automobil.** Vu Potsdamu Frigyes Lipót hercega automobil na smrt je zgazil jedno četiri lét staru pucku. Herceg je sam odpejal vu špital dēte, ali pomoći ga né bilo, dēte je na kratkoma vumrlo. Jeden nazočen svedok tak veli, da pucka sama je kriva si smrti, jerbo nepazljivo sama se zabušila vu automobil.

— **Mačuha.** Leszl Miklos nagykiikindai poljodelavec prejavil je na policiju, da druga žena od prvose žene pet lét staroga dečeca zmrirom tuče, bije i riče. Minući tjeden pak je siromaško dēte pod vlak štela hititi. Nečimurno mačuhu su pred sud pozvali i predjomsu doktori dēte previzitérli. Dēte je sveposud raneno bilo Mačuha sve je tajila, ali dva kolodvorski težaki su svedočili, da su oni vidli kad je beštialna mati dēte pod vlak štela hititi. Zapri su ju.

— **Novi fiškariuš.** Dr. Singer Jenő je svoju fiškariušku kancelariju vu Perlaku naproti Banelliovom štacunu odprel. Dr. Singer Jenő je megjimurski sin, koj se je vu Hodosanju narodil.

— **Kolera vu ovodi.** Iz Mohácsa pišēju, da tam vu občinski ovodi jedno malo dēte simenom Dregor Béla hitro je sbežezalo. Doktori su previzitérli dēte i tak su znašli, da kolera ima. Odnjega su i druga deca sbežezala i do denes pet su vumrli. Vu Mohácsu su dovezda dvanajst dobili kolera.

— **Zavodnik.** Dobai Janoš težaka ženu je spuntal Légrádt Istvan polar. Dobai je napazil zavodnika itak ga je spikal, da je do jutra vumrl. Dobaia su zapri, ali potlam su ga vun pushli.

— **Kolera.** Szond občini do vezda četerdeset vu koleri sbežezalo s med kojih je devetnaest vumrlo. Na občinu podjednoma peldeset žandarov i jedna kompania soldatov pazi. Od betežnih potlam su još tri vumrli.

Megbízható, kítűnő szerkezetű
kecskeméti
BORSAJTÓT

szállít a kecskeméti Vasipari termelők szövetkezeté, mint az O. K. H. tagja gyárából. Az

IPARI ÉS HÁZIIPARI SZÖVETKEZETEK BESZERZŐ ÉS ÉRTÉNESÍTŐ KÖZPONTJA
Budapest, VIII., József-körút 36. sz.
Tessék árjegyzéket kérni.

A csáktornyai uradalom tulajdonát képező volt
szentilónai korcsmaépületek
Iolyó év november hó 22-én délelőtt 9 órakor a gazdasági nagy irodában, nyilvános szóbeli árverésen 1914. január elsejétől számított három egymást követő évre
bérbe adatnak.
Uradalmi tisztség.
760 3-3

Hirdetés.
Drávaszentiváni telkemet (8 hold) egészben vagy részletekben eladom.
Szabol Balázs Drávaszentiván, 1. háasz.
Obznana.

Vu Drávaszentivánu dobrovoljno hočem prodati svojega grunta i plog njega 8 mekot zemlje vu skupnim, ali pak na više falate.
Szabol Balázs, Drávaszentiván hižnibroj 1.

A Budapesti Hsztalos Ipartestület védnöksége alatt álló
BUTORCSARNOK
szövetkezet
mint az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, Budapest, VII. József-körút 28. (Békkocsis-utca sarkán). Budapest, VIII. Üllői-ut 18. állandó
lakásberendezési kiállítása
nyitva reggel nyolc órától este nyolc óráig. :: Beléptidj nincsen.

felsőleges ízű fehér vagy aranyárga csemege mézet
5 kg-os csinos postadobozokban 10 K szállít bérmentve a „MÉH“ a magyar méhészek értékesítő szövetkezeté, Budapest, Váci-ut 108 af. Szakkérdésekben díjtalan felvilágosítás!

Hepp Ede, pekar Csáktornya
Rákóczi-utca híze broj 18. plog Krajjevskoga suda.
Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti
vapna.
Koji treba za zidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz naj-falešu cieniu. Koji treba cielei vagon dobi vapno čisto fal.
Tržim takaj razciepana suha bukova drva i lapora na vagu.

SCHMIDT EDE ZONGORATERME CSÁKTORNYA
Ajánlja elsőrendű minőségű zongoráit és harmoniumait modern kivitelben, jutányos áron
Zongorák . . . 500 kor.-tól feljebb
harmoniumok 150 " "
czimbalom . . 100 " "
Alábbi világhírű czégek raktára:
Bösendorfer, Ehrbar, Förster, Oeser, Schmiedt & Kunz, Lauberger & Gloss, Malivanek Dörr, Mannberg, Kotykiewicz Weidig, Petrof, Chmel, Memetschke, Koch & Korselt, Stingl
Igen olcsó átjátszott hangszerék folyton kaphatók
: regieket átcsereél ujra :
részletfizetés áremelés nélkül - Zongorakölcsönzés

Egyenruhák **TILLER** **Pompás polgári ruhák**
tisztak, katonai hivatalnokok önkéntesek, vasuti- és postatisztek, lőzoltók, erdész-tisztek, pénzügyőrök és mindenrendű egyenruhát viselő testületek részére a legjobb és legelőnyösebb kiállításban.
A magas kormánytól több ezer katonai fegyvert vettünk át, ennél fogva ezen kítűnő fegyvereket rendkívül előnyös árban szállíthatjuk és pedig:
1 drb teljesen jó Kropatschek csendőrségi fegyver 20 K, 1 drb zsebb fegyver 25 K, 1 drb időszerű szep fegyver 30 K, 1 drb Kropatschek szurony 1 K, 1 drb fegyverszij 1 K, 1 drb fegyverszij szélesebb és jobb 2 K, 1 drb doréki táskával 3 K, 1 drb töltény-táska 3 K, 1 drb élelőtény 10 f, 1 drb vaktöltény 10 f, 1 drb csavarhúzó nyéllal 20 f, 1 drb lörlövés fegyvertisztításhoz 20 f.
MÓR ÉS TÁRSA
csász. és királyi udvari szállítók
Budapest, III. ker., Váci-utca 35 **DISZMAGYAR RUHÁK, legszebb libériák.**